

PAŽYMA Nr. NV-2022-07-01		2022-07-07 Nr. NV-1974	
VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-22-1175(2) TAIS-22-9137(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 3 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-867(2)		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2021-10-27	Teisingumo ministerija (TM)	Svarstyta ☒ TAP	Svarstyti: ☒ LRV posėdis

DALYKINIS VERTINIMAS	Siūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą problemą	Taip
	Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine informacija)	Taip
	Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto lydimosios medžiagos	Taip
	Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas	Netaikyta
TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	☐ Esminės ☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio ☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos ☒ Pastabų nėra	

PROJEKTO TIKSLAS	<p>Pateikti Vyriausybės išvadą (<u>Pritarti Įstatymo projekto tikslui, tačiau nepritarti atskiroms Įstatymo projektu siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms</u>) dėl Seimo nario (M. Majausko) pasiūlymų:</p> <ul style="list-style-type: none"> nustatyti, kad viešas konkursas laisvoms notaro pareigoms užimti turi būti paskelbiamas per 3 mėnesius nuo tada, kai nustatoma, kad vieno notaro aptarnaujamų gyventojų toje savivaldybėje yra daugiau negu 10 000, bet po notarų skaičiaus padidinimo bus ne mažiau negu 7 000. TM kiekvienais metais iki liepos 1 dienos įvertina vieno notaro aptarnaujamų gyventojų skaičiaus savivaldybėje pasikeitimą; nustatyti, kad notarų skaičius nustatomas atsižvelgiant į gyventojų skaičių konkrečioje savivaldybėje, savivaldybės teritorijoje turi dirbti bent vienas notaras. Vieno notaro aptarnaujamų gyventojų savivaldybėje turi būti ne daugiau kaip 10 000 ir ne mažiau kaip 7 000 gyventojų.
SPRENDŽIAMA PROBLEMA	<ul style="list-style-type: none"> Dideli notarinių paslaugų įkainiai net ir toms paslaugoms, kurių įkainiams yra nustatytas atlygio intervalas; Notarų paslaugų prieinamumas.

POREIKĮ KEISTI REGULIAVIMĄ INDIKUOJANTYS SUBJEKTAI IR (AR) ŠALTINIAI	DUOMENYS / ĮRODYMAI
✓ Seime registruotas teisės akto projektas	<p>Seimo nario teigimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dėl griežtai reglamentuoto notarų skaičiaus ir notarinių paslaugų įkainių egzistuoja labai maža konkurencija tarp notarų. Atsižvelgiant į neproporcingas notarų pajamas ir mažą konkurenciją, notarami nėra suinteresuoti taikyti mažesnius paslaugų įkainius netgi toms notarinėms paslaugoms, kurių įkainiams yra nustatytas atlygio intervalas. Dėl šios priežasties nukenčia vartotojai, kadangi jie yra priversti mokėti maksimalius įkainius už notarines paslaugas; nustačius notarinių paslaugų prieinamumo šalyje sumažėjimą, ypač šiuo metu, kai pastebėtinas žymus nekilnojamo turto sandorių skaičiaus augimas. Įvertinus ribotą konkurenciją, taikomus įkainius ir notarų gaunamas pajamas, šiuo metu teikiamų notarinių

	<p>paslaugų pasiūla yra per maža, todėl tikslinga yra didinti notarinių paslaugų prieinamumą didinant notarų skaičių šalyje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teisės aktuose nėra nustatyta kas kiek laiko turi būti atliekamas vieno notaro aptarnaujamų gyventojų skaičiaus savivaldybėje įvertinimas bei per kiek laiko nuo poreikio dėl notarų skaičiaus mažinimo ar didinimo įvertinimo turi būti skelbiamas viešas konkursas laisvoms notarų pareigoms užimti. Dėl minėtų priežasčių vieši konkursai laisvoms notarų pareigoms užimti yra organizuojami pernelyg retai netgi tose savivaldybėse, kuriose yra poreikis didinti notarų skaičių. <p>Vyriausybės išvadą pagrindžiantys duomenys:</p> <p>Turėtų būti įvertintas skirtingas Lietuvos regionų išsivystymas, kuris sąlygoja, kad gyventojų skaičius, notarinių paslaugų poreikis ir gaunamos pajamos už notarinių veiksmų atlikimą ne visada koreliuoja, pvz., <u>panašaus dydžio savivaldybėse, kuriose vienas notaras aptarnauja apie 10 000 gyventojų, vienoje savivaldybėje notarų pajamų vidurkis yra apie 52 000 eurų, kitoje – apie 134 300 eurų, arba savivaldybėse, kuriose vienas notaras aptarnauja apie 15 000 gyventojų, notarų pajamų vidurkis vienu atveju yra apie 112 300 eurų, kitu – apie 200 180 eurų.</u></p>
--	--

SIŪLAMOS PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Rengėjų siūloma Vyriausybės pozicija dėl Įstatymo projekto laikytina tinkama.

Projekte siūloma pritarti Įstatymo projekto tikslui, tačiau nepritarti atskiroms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

- procedūrinio pobūdžio reguliavimas, nustatantis, per kiek laiko nuo notarų skaičiaus teritorijoje įvertinimo turi būti skelbiamas viešas konkursas notaro pareigoms užimti, turėtų būti nustatomas ne įstatymu, o poįstatyminiu teisės aktu, įstatyme paliekant tik pagrindinį reikalavimą, kad vieno notaro aptarnaujamų gyventojų skaičiaus savivaldybėje vertinimas turi būti atliekamas kartą per metus;
- konkretūs notarų skaičiaus nustatymo kriterijų taikymo įverčiai turėtų būti nustatyti poįstatyminiu teisės aktu, t. y. notarinių paslaugų poreikių vertinimo metodikoje;
- formalus (tik pagal gyventojų skaičių) notarų skaičiaus poreikio vertinimas ne tik neišspręs gaunamų pajamų disproporcijos problemos, bet gali sudaryti sąlygas kilti situacijoms, kai notarų skaičius formaliai turės būti didinamas tose teritorijose, kur notarinių paslaugų paklausa dėl objektyvių priežasčių yra ribota, ir dėl to už notarines paslaugas gaunamų pajamų dydis nepasikeistų arba pasikeistų nežymiai;
- Notariato įstatymas įpareigoja notarinių paslaugų kainas reguliuojančias institucijas (šiuo atveju – Teisingumo ministeriją kartu su Finansų ministerija) nustatyti tokius įkainius, kurie garantuotų tinkamą notarų pajamų lygį ir užtikrintų notarų nepriklausomumą bei finansinį ir teritorinį notarinių paslaugų prieinamumą visoje šalies teritorijoje. Valstybės vykdomas notarų skaičiaus ir įkainių reguliavimas yra susiję ir siekia bendro tikslo – užtikrinti notarinių paslaugų visuotinį finansinį ir teritorinį prieinamumą gyventojams bei šių paslaugų kokybę. Nevertinant notarų skaičiaus ir įkainių reguliavimo sąsajos bei keičiant notarų skaičiaus reguliavimą atsietai nuo įkainių reguliavimo pokyčių, gali susidaryti situacijų, kai teritorijose būtų nustatytas perteklinis notarų skaičius ir notaro pajamos neleistų jam būti ekonomiškai nepriklausomam, sudaryti gerų klientų aptarnavimo sąlygų ir vykdyti kitų Notariato įstatyme nustatytų reikalavimų;
- Šiuo metu baigiamas vykdyti STRATA tyrimas, kuris leis Teisingumo ministerijai įgyvendinti Valstybės kontrolės 2020 m. gruodžio 14 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-14 „Ar užtikrinama, kad antstoliams ir notarams pavestos valstybės funkcijos būtų vykdomos efektyviai“ pateiktą rekomendaciją dėl įkainių už notarinių veiksmų atlikimą metodikos nustatymo;
- Teisingumo ministerija parengė ir artimiausiu metu pateiks Seimui Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 3, 4, 6, 62, 8, 101, 103, 104, 19, 20, 22, 221, 24, 271, 28, 46, 60 ir 62 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 282 straipsniu ir VII skyriumi bei 9, 10 ir 102 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą Nr. 22-8053(2), kuriuo siūloma, be kita ko, nustatyti įpareigojimą Teisingumo ministerijai kartą per metus vertinti notarų skaičiaus ir jų veiklos teritorijos nustatymo poreikį kiekvienais kalendoriniais metais iki spalio 1 dienos;
- suplanuotos papildomos poįstatyminio lygmens teisėkūros iniciatyvos (pvz., Vyriausybės nutarimai dėl įkainių už notarinių veiksmų atlikimą metodikos nustatymo ir įkainių dydžių sąrašo patvirtinimo), kurios turės įtakos notarų skaičiaus nustatymo reguliavimo pokyčiams. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad sisteminis abiejų notarų veiklos reguliavimo mechanizmo elementų – įkainių už notarinių veiksmų atlikimą ir notarų skaičiaus nustatymo – reguliavimo pokytis leis ne tik pasiekti Įstatymo projekto tikslą didinti notarinių paslaugų prieinamumą šalyje, bet ir kompleksiskai

spręsti kitas Valstybės kontrolės ataskaitoje konstatuotas notarų veiklos reguliavimo problemas.

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

Nėra

Papildomų lėšų
poreikis

Papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Dėl projekto pobūdžio (teikiama Vyriausybės išvada dėl Seime svarstomo Įstatymo projekto) viešosios konsultacijos nevykdytos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas **svarstytas 2022-07-05 Tarpinstituciniame pasitarime**. Projektas ir jo lydimieji dokumentai patikslinti pagal Vyriausybės kanclerės Giedrės Balčytės Tarpinstitucinio pasitarimo metu pateiktas pastabas dėl siūlomos Vyriausybės išvados pagrindimo duomenimis.

Likusios nesuderintos
pastabos ir pasiūlymai

Nėra.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Sigita Panovienė

Viešojo valdymo grupė, vyriausioji patarėja